

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN DUPĂ CONFERINȚA NAȚIONALĂ.

VICTORIA BLOCULUI PARTIDELOR DEMOCRATE ÎN ALEGERILE DIN 1946

Perioada ce a urmat Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din 16—21 octombrie 1945 a marcat o nouă treaptă în dezvoltarea partidului comunist, a mișcării muncitorești și democratice în ansamblul ei.

Lupta pentru desăvârșirea reformelor democratice, pentru învingerea greutăților provocate de urmările secetei, ampla activitate politico-diplomatică legată de apărarea intereselor naționale și a independenței de stat, desfășurată la Conferința de Pace de la Paris, ca și asigurarea victoriei în alegerile parlamentare au reprezentat obiectivele majore ale acestei perioade, temeliile consolidării unității de acțiune a clasei muncitoare și ale coaliției democratice.

În procesul desfășurării acestor mari acțiuni, care corespundeau intereselor întregului popor, partidele muncitorești, mișcarea sindicală și celelalte organizații democratice au cunoscut o puternică dezvoltare, s-au consolidat din punct de vedere organizatoric, dezvoltându-și legăturile cu masele populare. În acest context, P.C.R. s-a afirmat și mai mult ca forță politică conducătoare a revoluției populare, iar Partidul Social-Democrat a făcut un mare pas pe calea transformării sale în partid revoluționar, partener de nădejde în Frontul Unic Muncitoresc. După Conferința Națională a P.C.R., ca urmare a măsurilor adoptate, măsuri îmbrățișate de cele mai largi categorii de oameni ai muncii, a normelor și principiilor vieții de partid stabilite de către Conferință, se înregistrează o rapidă dezvoltare numerică a partidului comunist. Acest fapt reiese cu claritate din următoarele date statistice¹:

Regionala	Membri P.C.R. la 15. XI. 1945	Membri P.C.R. la 29. I. 1946	Creșterea
București	80.000	111.700	31.700
Banat	21.429	32.000	10.571
Brașov	17.802	22.205	4.403

¹ Tabelul a fost întocmit pe baza datelor existente în „Buletinul secției organizatorice a C.C. al P.C.R.”, din 15 noiembrie 1945 și a rapoartelor expuse de secretarii regionali la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din ianuarie 1946 (Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosar 380, fila 86, și dosar 6, filele 17—140).

Regionala	Membri P.C.R. la 15. XI. 1945	Membri P.C.R. la 29. I. 1946	Creșterea
Cluj	22.894	23.700	1.806
Dimbovița	6.368	10.000	3.632
Dobrogea	11.084	12.000	916
Dunărea de Jos	14.889	23.525	8.636
Moldova	29.080	38.000	8.920
Oradea	15.320	27.000	11.680
Oltenia	20.000	23.000	3.000
Prahova	14.899	nu avem	date
Valea Jiului	16.277	20.000	3.723

Creșterea numerică a P.C.R. a fost însoțită în această perioadă de o preocupare sporită a partidului pentru întărirea muncii la toate nivelurile, de îmbunătățirea activității sale în rindurile maselor și în mod deosebit de preocuparea elaborării unei linii tactice care să asigure permanența concentrării tuturor forțelor democratice pe baza platformei politice izvorite din noile condiții. Aceste preocupări s-au evidențiat în mod deosebit la lucrările Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din 25—28 ianuarie 1946, prima de după Conferința Națională a partidului. Plenara a dezbătut și analizat situația politică din țară, a raportului de forțe dintre coaliția guvernamentală și reacțiune, a relațiilor dintre P.C.R. și celelalte organizații democratice, căile și metodele îmbunătățirii vieții și muncii de partid, conturând măsurile necesare. Pentru prima dată s-a făcut și o analiză asupra muncii de partid în armată și în rindurile tineretului. „După înființarea Secției militare a C.C. al P.C.R. pe baza hotărârilor adoptate la Conferința Națională, și a secțiilor regionale și județene — arăta Dumitru Coliu —, rezultatele muncii în armată sînt îmbucurătoare, succesele sînt destul de frumoase, influența noastră crește”³. În legătură cu activitatea în rindurile tineretului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat pe drept cuvînt măsura adoptată de partid privind desființarea U.T.C.-ului și a cerut să se acorde o mai mare atenție problemelor tinerei generații, muncii de educare a acestora în spirit revoluționar⁴.

Plenara C.C. al P.C.R. din ianuarie 1946 a avut un rol important în dezvoltarea partidului, în transformarea sa în partid de masă. Ea rămîne în istoria partidului și ca un moment important în stabilirea concretă a tacticii și mijloacelor de muncă în vederea pregătirii documentului programatic care urma să stea la baza Blocului Partidelor Democratice, a activității cotidiene a comuniștilor în relațiile lor cu celelalte organizații. „Pentru a stabili un program concret de guvernămînt — arăta Gheorghe Gheorghiu-Dej la plenară — va trebui să ținem seama de toate categoriile sociale la care apelăm în această campanie electorală ... de specificul fiecărei regiuni, fiecărei localități Acesta trebuie să formeze obiectul unui studiu, unei acțiuni la care să ia parte toate organizațiile noastre”⁴.

Stabilind ca tactică de luptă gruparea într-un singur bloc a tuturor forțelor politice participante la guvern și prezentarea lor în alegeri pe o listă comună, Plenara a apreciat că în

³ Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosar 6, fila 200.

⁴ Idem, filele 210—211.

⁴ Idem, fila 180.

realizarea acestei coaliții factorul fundamental îl constituie unitatea de acțiune a forțelor politice ale clasei muncitoare, colaborarea strinsă dintre P.C.R. și P.S.D. în cadrul Frontului Unic Muncitoresc.

Analizând situația din cadrul P.S.D., în rindurile căruia activa o aripă de dreapta în frunte cu președintele partidului — C. Titel Petrescu, care urmărea să abată partidul de la linia frontului unic și a practicii revoluționare, și cîntărind real faptele, Plenara C.C. al P.C.R. a apreciat că — ținînd seama că membrii de rînd ai P.S.D. erau în majoritatea lor pentru întărirea unității clasei muncitoare, existau posibilități reale ca socialiștii să se prezinte în alegeri împreună cu comuniștii, pe liste unice. Plenara C.C. al P.C.R. a arătat că elementul esențial pentru consolidarea colaborării în Frontul Unic Muncitoresc îl constituie acțiunea de a face pe social-democrați să înțeleagă că bătălia pentru unitatea muncitorească nu era o bătălie împotriva social-democraților, ci o acțiune comună dusă în contra reacțiunii, deoarece aceia care voiau să spargă F.U.M. nu erau în primul rînd socialiștii, ci unelte ale forțelor reacționare pătrunse în rindurile mișcării.

Într-adevăr, sprijinită de o serie de elemente oportuniste, ca I. Flueraș, G. Grigorovici, I. Jumanca, de cîteva cadre regionale și județene, ca și de un număr extrem de restrîns de membri, linia scizionistă promovată de C. Titel Petrescu a fost îmbrățișată cu ferveare de elementele străine de clasă, reacționare, care pătruseseră în număr mare în P.S.D. Masa membrilor și majoritatea cadrelor de conducere se ridicau însă împotriva acestei politici scizioniste, pentru întărirea colaborării cu P.C.R. în cadrul Frontului Unic Muncitoresc. Acest fapt a fost evidențiat și de Conferința pe țară a P.S.D. din 1 și 3 decembrie 1945, convocată pentru a defini tactica partidului față de alegeri, care, în ciuda manevrelor elementelor de dreapta, a reafirmat politica de unitate proletară, precizînd că aceasta a fost și rămîne și în viitor îndreptarul principal al luptei P.S.D. „Comitetul Central al partidului nostru — se arăta în *Rezoluția asupra situației politice* — consideră că Frontul Unic și Unitatea Sindicală sînt reazime hotărîtoare nu numai ale luptei muncitorești, dar și ale democrației românești însăși”⁵.

În asemenea împrejurări, preciza pe drept cuvînt Plenara C.C. al P.C.R. din ianuarie 1946, lupta pentru întărirea unității muncitorești era lupta împotriva agenților reacțiunii introduși în mișcarea muncitorească.

Ca rezultat al activității depuse de organizațiile P.C.R. în vederea aplicării hotărîrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.R. din decembrie 1945 și ale Plenarei din ianuarie 1946, primele luni ale anului 1946 se caracterizează printr-o intensificare a acțiunilor unite ale clasei muncitoare. Are loc pregătirea alegerilor sindicale pentru comitetele de întreprindere. Ședințele Comitetelor F.U.M. din Capitală și din alte centre ale țării se desfășurau cu regularitate, luînd în discuție probleme din ce în ce mai largi privind activitatea clasei muncitoare. Se pregătea congresul extraordinar al Partidului Social-Democrat, care urma să hotărască poziția partidului față de propunerile P.C.R. de a merge în alegeri pe liste comune. În ședințele și consfătuirile Frontului Unic Muncitoresc, în adunările premergătoare alegerilor sindicale organizate cu masa salariaților, unitatea de acțiune s-a manifestat sub cele mai diferite aspecte. De pildă, la întrunirea F.U.M. din 24 februarie 1946, care a avut loc pe Stadionul „Giulești”, vorbitori: Miron Constantinescu, Chivu Stoica și Constantin Doncea au subliniat cu tărie necesitatea ca muncitorimea să acționeze unită. „Sîntem frați comuniști și socialiști — arăta cu acel prilej C. Doncea —, crescuți pe aceeași tulpină, iar mama noastră a fost muncitorimea”⁶.

⁵ *Libertatea* din 5 decembrie 1945.

⁶ *Idem*, din 28 februarie 1946.

Avind în vedere indicațiile leniniste despre necesitatea ca partidul revoluționar să educe și să conducă sindicatele, să lucreze „în mod obligatoriu acolo unde se află masa”⁷, și ținând seama de faptul că mișcarea sindicală putea contribui în mod eficient și hotărîtor la întărirea unității proletare, P.C.R. a hotărît să folosească alegerile sindicale pentru demascarea și zdrobirea elementelor de dreapta care pătrunseseră în conducerea unor organizații sindicale, pentru combaterea diferitelor curente reformiste și anarho-sindicaliste ce se manifestau pe alocuri, pentru ridicarea nivelului de conștiință și de organizare a întregii clase muncitoare. Referindu-se la alegerile sindicale, Plenara C.C. al P.C.R. din ianuarie 1946 le aprecia ca „o repetiție a alegerilor generale” în care „trebuie să se înfăptuiască unitatea practică cu P.S.D. ...”⁸. Pe aceeași poziție de întărire a colaborării dintre cele două partide muncitorești se situează și comunicatul C.C. al F.U.M. din 3 februarie 1946, care apreciază alegerile sindicale ca fiind „de o importanță covârșitoare pentru consolidarea unității sindicale și a unității de acțiune a celor două partide muncitorești”⁹. Comitetul Central al F.U.M. îndeamnă pe membrii celor două partide muncitorești de a se pune de acord asupra candidaților, precum și asupra tuturor problemelor legate de alegeri.

La 16 februarie 1946 Partidul Comunist Român a făcut Partidului Social-Democrat propunerea ca în apropiatele alegeri parlamentare cele două partide să se prezinte împreună cu grupările ce formau guvernul instaurat la 6 martie 1945 — și eventual și cu altele — urmînd ca fiecare partid să fie reprezentat pe o singură listă într-o proporție stabilită de comun acord. Discutarea acestei propuneri în cadrul C.C. al P.S.D. a dus la punerea față în față a celor două aripi formate în conducerea partidului, la luarea unei poziții mai hotărîte de către aripa de stînga.

În aceste condiții are loc în zilele de 9—10 februarie 1946 ședința plenară a C.C. al P.S.D., care a luat hotărîrea de a se convoca Congresul partidului pentru a discuta problema participării la alegerile parlamentare. Cu acest prilej aripa stîngă din partidul social-democrat a obținut un nou și important succes: Plenara a hotărît cu 19 voturi pentru și 10 contra să recomande Congresului „participarea în alegerile parlamentare pe liste comune cu organizațiile muncitorești și democratice care au constituit guvernul de la 6 Martie 1945”. Publicarea și a rezoluției scizioniste care preconiza ca P.S.D. să meargă singur în alegeri, expusă de C. Titel Petrescu, și chemarea adresată organizațiilor de partid să discute ambele rezoluții a creat însă teren favorabil activizării elementelor de dreapta¹⁰. Astfel, într-o serie de organizații sindicale elementele de dreapta, cu sprijinul pe față al reprezentanților burgheziei au trecut la spargerea unității sindicale, ca spre exemplu: la Fabrica „Ilsa” din Timișoara, la Mediaș, la minele din „Schitu Golești” — Muscel etc¹¹. În alte părți: la Reșița, la I.A.R. Brașov, în unele fabrici din Capitală etc. au avut loc acțiuni scizioniste sau încercări de a provoca încetarea producției. În același timp presa reacționară a desfășurat o largă campanie de ponegrire a elementelor cinstite de stînga din P.S.D., căutînd să le discrediteze și încercînd să influențeze organizațiile P.S.D. să adopte o poziție scizionistă.

⁷ V. I. Lenin, *Opere*, vol. 31, E.S.P.I.P., București, 1956, p. 36.

⁸ Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosar 6, fila 279.

⁹ *Scînteia* din 6 februarie 1946.

¹⁰ *Buletinul P.S.D.*, nr. 7 din martie 1946, p. 17; vezi și *Libertatea*, nr. 450 din 14 februarie 1946. Rezoluția ca P.S.D. să meargă singur în alegeri, expusă de C. Titel Petrescu, a fost susținută de Șerban Voinea, Adrian Dimitriu, Ion Condrea, Marin Parissești, Romulus Dan, Iosif Jumanca, I. Barta, Ilie Dumitru, Gh. Urzică (Scrisoarea C.C. al P.S.D. către membrii partidului, intitulată „Partidul Social-Democrat și alegerile legislative”).

¹¹ Arhiva C.C. al P.C.R., dosar 96/96—1946, p. 66, 301, și dosar 6, fond 2/1946, p. 113.

În situația creată, Partidul Comunist Român a acordat un sprijin consistent Partidului Social-Democrat pentru biruirea acestor manifestări reacționare, a militat cu și mai multă fermitate pentru apărarea și dezvoltarea unității clasei muncitoare. Analizând situația creată în P.S.D. în urma ofensivei elementelor de dreapta scizioniste, Biroul Politic al C.C. al P.C.R. a indicat următoarele măsuri în vederea întăririi unității clasei muncitoare: lărgirea contactului cu elementele de stînga din P.S.D. în Capitală și în regiuni; întărirea colaborării cu organizațiile de bază social-democrate; susținerea și popularizarea elementelor de stînga și izolarea celor de dreapta; demascarea elementelor fasciste și trădătoare strecurate în P.S.D.; critica documentată și întemeiată a problemei prezentării separate în alegeri. Se prevedea de asemenea sprijinirea aripii de stînga în vederea stabilirii poziției P.S.D. față de alegerile parlamentare și pentru îndepărtarea din rindurile Partidului Social-Democrat a elementelor trădătoare¹².

Aplicarea în viață a acestor hotărîri a avut ca rezultat întărirea poziției aripii de stînga din P.S.D., ofensiva acesteia.

Întărirea aripii de stînga în P.S.D. în conducerea partidului a permis Biroului Politic al P.S.D. să ia o atitudine mai fermă față de manifestările ostile unității clasei muncitoare, atrăgînd atenția asupra faptului că aceia despre care se va dovedi că au desfășurat acțiuni cu caracter fracționist vor pierde dreptul de reprezentare la Congres¹³.

În același timp s-au activizat însă și cercurile reacționare ale burgheziei, care stimulau fățiș elementele de dreapta să lupte pentru a influența Congresul în direcția de a se împotrivi prezentării în alegeri pe liste comune. În acest scop conducerea P.N.Ț. — Maniu a făcut propuneri lui Titel Petrescu să respingă colaborarea cu comuniștii și să participe la alegeri alături de partidele de opoziție¹⁴. Urmărind să creeze o atmosferă anticomunistă, presa manistă și brătienistă se întrecea în sfaturi și pronosticuri cu privire la desfășurarea Congresului P.S.D. Astfel, în articolul „Congresul social-democrat” ziarul *Liberalul*, oficiosul oligarhiei financiare grupate în jurul P.N.L. — Brătianu, îndruma pe Titel Petrescu și partizanii săi „să părăsească Congresul, dacă nu-i va fi acceptată cererea”¹⁵. Pe aceeași poziție se situa și *Dreptatea*, care în numărul din 9 martie 1946 scria printre altele: „... rămîne de văzut, dacă domnii Titel Petrescu și Adrian Dimitriu vor ceda din nou intervențiilor făcute de diverși partizani sau vor avea curajul net al atitudinilor...”¹⁶.

Față de aceste poziții, care urmăreau scindarea unității muncitorești, clasa muncitoare și-a manifestat cu vigoare hotărîrea sa de unitate. Scurt timp după ce P.C.R. a făcut P.S.D.-ului propunerea de a merge împreună în alegeri, la 14 februarie 1946 în sala cinematografului „Paris” din București a avut loc adunarea Comitetelor F.U.M. din întreprinderile Capitalei, care au adoptat în unanimitate următoarea moțiune: „Comitetele de Front Unic din Capitală, adunate în ședința comună astăzi 14 februarie 1946, discutînd problema alegerilor sindicale ce vor începe în curînd, hotărîm în unanimitate să ne prezentăm uniți în aceste alegeri și să împiedicăm pătrunderea în comitetele sindicale a dușmanilor clasei muncitoare. Ne legăm împreună comuniști și social-democrați să barăm pentru totdeauna drumul fasciștilor și reacționarilor și să asigurăm victoria democrației”¹⁷.

¹² Idem, dosar 106, fondul nr. 1/1945, p. 76.

¹³ *Libertatea* din 23 februarie 1946.

¹⁴ Idem din 13 martie 1946.

¹⁵ Idem din 10 martie 1946.

¹⁶ *Dreptatea* din 9 mai 1946.

¹⁷ *Scînteia* din 17 februarie 1946.

În alegerile sindicale, începute la 18 februarie 1946, și care s-au desfășurat sub lozinca întăririi unității muncitorești și a mobilizării tuturor forțelor la lupta pentru consolidarea puterii populare, elementele de dreapta din P.S.D. au suferit o nouă și puternică înfringere. În noile organe alese au intrat 45,7% comuniști, 18,7% social-democrați care luptau pentru întărirea F.U.M. și 35,6% oameni ai muncii fără de partid. Alegerile sindicale din cursul acestui an — se aprecia de către cel de-al doilea Congres al C.G.M. — au „lichidat într-o mare măsură instabilitatea comitetelor de întreprindere și de sindicate”, constituind un prilej de întărire a unității sindicale.

Acest rezultat a influențat în mod direct pregătirile și desfășurarea Congresului extraordinar al P.S.D. Apreciind victoria obținută de Frontul Unic Muncitoresc în alegerile sindicale, ziarul *Viața Sindicală* în articolul redacțional publicat în ziua de 10 martie 1946 arăta: „Pretutindeni, atit în Capitală cit și în provincie, aceste alegeri au însemnat o izbândă a Frontului Unic Muncitoresc. În același timp ele au însemnat o înfringere a manevrelor și uneltirilor reacționare”¹⁸.

Concomitent cu activitatea de întărire a unității sindicale, P.C.R. s-a preocupat atent de sprijinirea elementelor revoluționare din P.S.D. În legătură cu aceasta, la începutul lunii martie 1946 a fost publicat interviul acordat de către Gh. Gheorghiu-Dej Agenției române de presă cu privire la „Atitudinea P.C.R. față de Congresul P.S.D.”, interviu în care se arăta că: „Partidul Comunist consideră că Frontul Unic Muncitoresc trebuie să rămână și mai departe pivotul politic atit în campania electorală pentru cîștigarea bătăliei alegerilor, cit și în parlamentul și guvernul rezultate din consultarea populară”. Referindu-se la unele propuneri ca Partidul Social-Democrat să meargă în alegeri pe liste separate, secretarul general al C.C. al P.C.R. arăta: „A merge pe liste separate așa cum preconizează unii conducători ai P.S.D.-ului, înseamnă practic a sprijini forțele reacțiunii, intrucit în lupta politică electorală nu poate să existe opoziție independentă, ci în mod inevitabil, trebuie să se alăture uneia din tabere. A împinge P.S.D.-ul în tabăra reacțiunii, înseamnă a-l face să împărtășească soarta acesteia”¹⁹. O deosebită importanță pentru lucrările Congresului P.S.D. și pentru activitatea ulterioară a avut-o precizarea făcută de Gh. Gheorghiu-Dej, care arăta că: „Bazindu-se pe hotărâta afirmare a unității de acțiune a clasei muncitoare, Partidul Comunist Român va împiedica orice încercare de spargere a acestei unități, ori de unde ar veni ea”²⁰.

Congresul extraordinar al P.S.D. s-a ținut în ziua de 10 martie 1946, avînd ca problemă centrală atitudinea față de propunerea P.C.R. de a merge în alegeri pe liste comune²¹. În raportul prezentat Congresului de Ștefan Voitec, susținător al participării P.S.D. pe liste comune cu P.C.R., au fost analizate multilateral aspectele principale ale evoluției Frontului

¹⁸ *Viața Sindicală* din 10 martie 1946.

¹⁹ *Scînteia* din 9 martie 1946.

²⁰ *Libertatea* din 27 februarie 1946.

²¹ La congresul extraordinar al P.S.D., ținut în ziua de 10 martie 1946, au participat 354 de delegați, reprezentînd 69 de organizații, 131 de membri ai Comitetului Central, 2 delegați ai Comisiei Financiare de Control, 1 delegat al ziarului *Libertatea*, 1 delegat al U.F.M., și 1 delegat al U.T.S. Congresul s-a desfășurat astfel: după intonarea Internaționalei, C. Titel Petrescu a rostit un scurt cuvînt de deschidere. S-au format organele de lucru și s-a adus la cunoștință Regulamentul de desfășurare. — Raportor al rezoluției Comitetului Central: Ștefan Voitec și contraraportor: Șerban Voinea. În replică au vorbit: C. Titel Petrescu și Tudor Ionescu. Supuse la vot cele două rezoluții, s-au obținut următoarele rezultate: Rezoluția A (liste comune): 232 de mandate, Rezoluția B (liste separate): 29 de mandate; 60 de participanți s-au abținut, iar 30 au absentat de la vot. (Procesul-verbal al numerotării voturilor ședinței din 10 martie 1946, în *Buletinul P.S.D.*, nr. 6 din martie 1946, p. 48).

Unic în decursul celor aproape trei ani de existență, s-a subliniat că acțiunea de perfecționare a acestuia era o cerință permanentă. Invocind teza marxistă cu privire la dialectica raportului dintre fond și formă, ca și hotărîrea fermă a majorității clasei muncitoare de a păstra și întări frontul unic, raportul arăta că modul de funcționare a acestuia, conținutul său, pot și trebuie supuse discuției pentru a realiza maximum de eficacitate. „Dar în nici un caz și sub nici o formă nu poate fi pusă în discuție existența Frontului Unic Muncitoresc — care mai presus de orice considerațiune este expresia supremă a celor mai însemnate interese ale clasei muncitoare, a intereselor ei vitale”²².

La rîndul său Lotar Rădăceanu, în cuvîntul rostit la Congres făcînd o analiză multilaterală a vieții politice din România și a evoluției partidului, a arătat lipsa de consistență a argumentelor partizanilor separatismului electoral, nerealismul lor politic și legăturile acestora cu reacțiunea. După ce a arătat rodnicia colaborării în F.U.M. și avantajele pe care P.S.D. le-a avut din aceasta, el devenind un factor important al vieții politice tocmai ca urmare a politicii de front unic, vorbitorul a spus: „de ce dar atîta înverșunare împotriva acestei politici pe care pînă azi nimeni n-a combătut-o în mod serios. În a cui tovarășie se găsesc acei care strigă azi din toate puterile »singuri, singuri, singuri!«. Oare singuri am fost noi pînă acum? Și cine are interes să fim neapărat de acum înainte singuri, să rupem unitatea de luptă a clasei muncitoare și a democrației? Citiți foile maniste și brătieniste și veți vedea răs-punsul”²³.

Puternice prin realismul lor și prin forța argumentelor, cele două expuneri au reprezentat o critică nimicitoare la adresa politicianilor separatiști, au dat Congresului o orientare combativă, de stînga. La Congres s-a afirmat cu tărie poziția majorității membrilor P.S.D. care se manifesta pentru convergența electorală a celor două partide muncitorești.

În cadrul dezbaterilor la Congres s-a produs completa demascare a grupului de dreapta condus de C. Titel Petrescu, fiind dată la iveală scrisoarea pe care conducerea Partidului Național Liberal-Brătianu și a Partidului Național Țărănesc-Maniu au adresat-o, și în care i se comunica că dacă va candida pe listele proprii la alegeri, va primi tot sprijinul partidelor istorice. „În cazul că Partidul Social-Democrat va candida pe liste proprii în alegeri — se spunea în scrisoare — partidele noastre își iau obligațiunea formală de a-i da tot concursul pentru a izbîndi. Partidul Social-Democrat va primi fonduri pentru a-și susține campania de propagandă. Va fi susținut prin presă. La momentul hotărît, organizațiile noastre din țară, vor primi dispozițiuni pentru a acționa în sensul arătat”²⁴. Deși autenticitatea acestei scrisori a fost ulterior contestată de către elementele de dreapta din P.S.D., legăturile dintre grupul titelist și partidele burgheze de opoziție, îndeosebi cu P.N.Ț., erau deosebit de evidente și se materializau în acest timp și printr-o largă campanie propagandistică dusă în ziarul *Dreptatea*, în sprijinul acestora.

Lucrările Congresului extraordinar al P.S.D. din 10 martie 1946 s-au încheiat printr-o victorie a stîngii revoluționare, a cărei rezoluție a fost votată cu mare majoritate de voturi; 232 pentru, 29 contra și 60 de abțineri, hotărînd astfel participarea partidului la viitoarele alegeri parlamentare în cartel electoral cu partidele și organizațiile care au constituit la 6 martie 1945 guvernul Dr. Petru Groza²⁵.

²² *Libertatea* din 14 martie 1946.

²³ *Idem* din 20 martie 1946.

²⁴ *Poporul* din 13 martie 1946.

²⁵ *Libertatea* din 13 martie 1946.

Victoria aripei de stînga din P.S.D., poziția ei hotărîită la Congres a fost salutată de întreaga clasă muncitoare ca propria ei victorie. Comitetele F.U.M. din Capitală întrunite la 26 martie 1946 au votat o moțiune în care se arăta: „Încercările reacțiunii manisto-brătieniste de-a debina clasa muncitoare ca apoi să o robească și o dată cu aceasta, să robească întregul popor, s-au lovit de înțelegerea desăvîrșită dintre comuniști și social-democrați. Încercările ei s-au lovit de zidul Frontului Unic Muncitoresc care a ieșit și mai întărit, dovedindu-se bun al întregii clase muncitoare, al întregului popor român”²⁶.

Față de hotărîrile Congresului P.S.D., C. Titel Petrescu și colaboratorii săi apropiați au reacționat impulsiv, părăsind sala și trecînd la acțiune în vederea constituirii unui partid separat. Această atitudine a nemulțumit chiar și pe Șerban Voinea, apropiat al lui Titel Petrescu și contraraportor la Congres, care a apreciat gestul lor ca pe o acțiune scizionistă ce pune în pericol însăși unitatea partidului²⁷. Difuzat la 16 martie 1946, „Manifestul către țară” al grupului separatist evidenția hotărîrea acestuia de a continua lupta împotriva partidului cit și concepțiile programatice a noii grupări ce se înjgheba: respectarea ideologiei și tacticii tradiționale ale social-democrației; recrutarea de noi membri pentru impunerea unui plan de reforme; organizarea solidarității naționale și internaționale; făurirea unei orînduiri bazată pe libertate, bunăstare, ordine, disciplină și deplină democrație socială²⁸.

În fața evidenței faptelor, C.C. al P.S.D., în ședința sa plenară din 16 martie 1946, după ce a constatat că acei membri care nu recunosc hotărîrile Congresului și duc acțiune disidentă „s-au pus în afara partidului”, a hotărît în unanimitate: întărirea acțiunii împotriva tuturor încercărilor de indisciplină sau disidență; lărgirea Comitetului Central cu elemente verificate; desființarea funcției de președinte al Comitetului Central, ca fiind dăunătoare partidului și contra tradiției; și întărirea rolului organelor colective de conducere. În același timp s-a hotărît a se trimite o scrisoare lămuritoare către toți membrii de partid, pe baza căreia aceștia urmau să-și prelzeze poziția.

Măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.S.D. au avut rezultatul scontat. Majoritatea zdrobitoare a organizațiilor și membrilor de partid s-au desolidarizat de elementele disidente, îmbrățișînd linia adoptată de Congresul din 10 martie 1946.

Clarificările politice din P.S.D. și măsurile organizatorice luate au însemnat un mare succes al forțelor democrate, au netezit terenul întăririi colaborării în F.U.M. și al dezvoltării luptei spre crearea Partidului Unic al clasei muncitoare. În atmosferade amplă manifestare a unității, de muncă stăruitoare pentru soluționarea în comun a multitudinii de probleme ridicate de mersul evenimentelor, la 29 martie 1946 a avut loc ședința de Front Unic Muncito-

²⁶ *Scînteia* din 28 martie 1946.

²⁷ În dimineața zilei de 9 mai 1946, în sala „Amiciția”, a început congresul de constituire a Partidului Socialist-Independent, la care după ce a fost ascultată expunerea lui Titel Petrescu au fost adoptate mai multe moțiuni și rezoluții. S-a adoptat propunerea de constituire a unui nou partid care a exclus din rîndurile sale majoritatea ce votase pentru liste comune, și a hotărît epurarea tuturor elementelor compromise prin colaborarea cu comuniștii, organizarea unei noi mișcări sindicale independente, participarea separată în alegeri și editarea ziarului *Lumea Nouă*.

Prin acest act grupul condus de C. Titel Petrescu încerca să reinvie în mișcarea muncitoarească din România practicile de tristă amintire ale scizionismului și anticomunismului, să slăbească forța ofensivă a clasei muncitoare.

²⁸ Manifestul Partidului Social-Democrat „Apel către țară”, în *Dreptatea* din 19 martie 1946.

resc a reprezentanților celor două comitete centrale²⁹, care a luat în dezbatere continuarea colaborării stabilite în aprilie 1944 și a luptei împotriva tuturor încercărilor de subminare a unității clasei muncitoare. Delegații celor două partide au apreciat în unanimitate pozitiv întâlnirea unității dintre P.C.R. și P.S.D. care deschise noi perspective maturizării mișcării sindicale, creșterii rolului de hegemon al clasei muncitoare, coalizării tuturor forțelor democratice. În spiritul celor hotărâte la ședință, în cursul lunii aprilie în întreaga țară s-au desfășurat numeroase acțiuni comune: adunări ale salariaților, plene ale comitetelor județene de Front Unic etc., în care, pe lângă dezbaterile și însușirea hotărârii din 29 martie, au fost rezolvate numeroase probleme concrete.

Poziția fermă a celor două partide muncitorești față de elementele separatiste, calificarea acestora ca agentură a reacțiunii constituia o dovadă a faptului că și membrii P.S.D.-ului înțelegeau din ce în ce mai mult adevărul cuvintelor leniniste care arătau că: „Nu poate exista unitate federativă și nici un fel de unitate cu politicieni liberali din mișcarea muncitorească, cu dezorganizatorii mișcării muncitorești, cu cei care calcă voința majorității”³⁰. Aceasta crea noi condiții pentru colaborarea în F.U.M., colaborare care a avut mult de suferit din cauza diversunilor pricinuite de elementele scizioniste.

O dată cu lupta pentru întărirea unității clasei muncitoare, P.C.R. acorda o atenție deosebită consolidării alianței muncitorești-țărănești ca factor politic hotărâtor în lupta electorală. Partidul comunist a considerat, pe drept cuvânt, că țărănimea era profund interesată în victoria forțelor democratice în alegeri, pentru a consolida și lărgi cuceririle ei revoluționare. În același timp, P.C.R. ținea seama de faptul că o parte a țărănimii se găsea încă sub influența politică a partidelor „istorice”, îndeosebi a Partidului Național-Țărănesc. Urmărind izolarea acestor partide de masele țărănești, partidul comunist a subliniat necesitatea ca forțele democratice să intensifice lupta pentru atragerea întregii țărănime muncitoare de partea lor în această nouă bătălie politică. În acest context, de o importanță majoră era întărirea unității de acțiune dintre partidele muncitorești și Frontul Plugarilor, organizație democratică a țărănimii, anihilarea manevrelor reacțiunii care încerca să atragă Frontul Plugarilor de partea ei, sau măcar să-l izoleze de celelalte forțe democratice.

Pornind de la interesele majore ale celor mai largi categorii ale poporului, P.C.R., s-a orientat, de asemenea, spre unirea în lupta electorală a tuturor păturilor sociale intermediare: mica burghezie orășenească, intelectualitatea, acea parte a burgheziei care era reprezentată de Partidul Liberal condus de Gh. Tătăărăscu, precum și a naționalităților conlocuitoare.

În perioada ce a urmat Conferinței Naționale a P.C.R. s-au înregistrat noi pași pe calea consolidării unității forțelor democratice. Grupările politice democratice care împreună cu P.C.R. și P.S.D. formau guvernul de la 6 martie 1945 și-au precizat poziția în problemele fundamentale ale României postbelice. Astfel, Conferința pe țară a Uniunii Populare Maghiare³¹, din 15—18 noiembrie, ședința Comitetului Central al Frontului Plugarilor din 20—25 noiembrie³² și adunarea delegaților Partidului Național Liberal-Tătăărăscu din 17 decembrie 1945³³ au relie-

²⁹ Au participat: Gh. Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu, Miron Constantinescu — din partea P.C.R.; Lothar Rădăceanu, Ștefan Voitec, Theodor Iordăchescu, Tudor Ionescu și Mișa Levin — din partea P.S.D. (*Scînteia* din 31 martie 1946 și *Libertatea* din 31 martie 1946). Comunicatul C.C. al F.U.M., punctele 1, 2, 4, în *Scînteia* din 31 martie 1946.

³⁰ V. I. Lenin, *op. cit.*, p. 225.

³¹ *Világosság* din 21 noiembrie 1945.

³² *Scînteia* din 24 noiembrie 1945.

³³ *Drapelul* din 18 decembrie 1945.

fat hotărîrea partidelor și organizațiilor respective de a continua opera începută la 6 martie 1945, alături de Partidul Comunist Român. În ianuarie 1946 Uniunea Patrioților s-a transformat în Partidul Național Popular ca organizație politică a păturilor sociale mijlocii de la orașe, în primul rînd a unor largi categorii de intelectuali, partid care și-a strîns legăturile cu partidul comunist.

Forma politică stabilită de Plenara C.C. al P.C.R. din ianuarie 1946 în alegerile parlamentare s-a dovedit realistă, cîștigînd adeziunea tuturor partidelor și organizațiilor democratice care făceau parte din guvernul revoluționar-democratic. În urma unor ample dezbateri, acestea și-au clarificat propriile poziții în legătură cu alegerile, acceptînd propunerea P.C.R. de a depune candidați pe o listă unică. Pe această bază a fost creat la 17 mai 1946 Blocul Partidelor Democratice, din care făceau parte: Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat, Partidul Național Liberal prezidat de Gh. Tătărașcu, Partidul Național-Țărănesc prezidat de Anton Alexandrescu, Frontul Plugarilor, Partidul Național Popular. Partidele unite în B.P.D. își păstrau independența ideologică și politică, dar mergeau strîns unite în lupta pentru cîștigarea victoriei în alegerile parlamentare și înfrîngerea reacțiunii.

Subliniind importanța realizării frontului unic în campania de alegeri, organul local de presă al P.C.R. din Cluj, *Lupta Ardealului*, arăta: „În momentul de față o deosebită importanță are înmănuncherea tuturor forțelor democratice într-un front unic, Blocul Partidelor Democratice. Prin aceasta ... s-a încheiat o unitate de luptă puternică, largă și populară care are menirea să lichideze în alegerile ce vin forțele potrivnice intereselor poporului nostru ...”³⁴.

C.C. al P.C.R., inițiatorul politicii de alianțe în alegeri, a elaborat și propus celorlalte partide și organizații democratice „Platforma-Program a Blocului Partidelor Democratice” (dată publicității la 20 mai 1946), care conținea prevederi social-economice și politice asupra cărora își concentrau atenția forțele democratice unite în B.P.D.

Orientată după prevederile generale stabilite de Conferința Națională a P.C.R. și în concordanță cu cerințele claselor și păturilor populației interesate în progresul țării pe calea democrației, Platforma B.P.D. sublinia necesitatea concentrării tuturor forțelor în vederea ridicării bunăstării materiale a populației, în primul rînd prin mărirea producției atît în industrie, cit și în agricultură³⁵. Punînd la temelia activității economice refacerea și dezvoltarea industriei, Platforma B.P.D. preconiza, de asemenea, etatizarea Băncii Naționale a României, democratizarea sistemului fiscal, reforma justiției, asigurarea și lărgirea drepturilor cetățenești, a egalității în drepturi a tuturor cetățenilor, stimularea dezvoltării culturii, a științei ș.a.

Redînd noțiunii de democrație sensul ei real și ținînd seama de rolul de frunte al muncitorimii manuale și intelectuale de toate categoriile în marea operă de refacere economică și de reconstrucție a țării, Platforma-Program a B.P.D. prevedea ca oamenilor muncii să le fie „asigurate condițiuni de dezvoltare corespunzătoare, desăvîrșind în spirit democrat întreaga legislație a muncii, pentru a asigura o viață demnă tuturor categoriilor de muncitori manuali și intelectuali, prin: stabilirea salariilor în raport cu munca depusă, asigurarea unui minim de existență”³⁶. Erau preconizate, de asemenea, măsuri pentru scăderea impozitelor asupra salariilor din munca în acord și ore suplimentare, acordarea de credite pentru asigurarea aprovizionării economatelor cu articole de primă necesitate, măsuri pentru ameliorarea funcționării cantinelor în întreprinderile și instituțiile particulare și de stat etc. În programul B.P.D.

³⁴ *Lupta Ardealului* din 17 octombrie 1946, p. 4.

³⁵ *Viața Sindicală* din 9 iunie 1946.

³⁶ *Scînteia* din 20 mai 1946.

un loc aparte îl ocupau măsurile cu caracter social-cultural, autonomizarea casei asigurărilor sociale, îmbunătățirea și extinderea asigurărilor sociale (pentru caz de boală, accidente, infirmitate, naștere, bătrînețe) asupra tuturor categoriilor de salariați, acordarea de pensii pentru salariați, construirea de spitale, sanatorii și case de odihnă etc.

Elaborată pe baza unei profunde analize a realităților românești, Platforma-Program a B.P.D. cuprindea obiectivele economice și social-politice fundamentale cerute de masele largi de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate. Acest fapt oferea garanția participării unanime la realizarea principalelor sarcini ale refacerii economiei naționale și consolidării regimului democrat-popular, în scopul desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice și al pregătirii condițiilor trecerii la socialism.

Platforma-Program a întrunit de la început adeziunea Partidului Social-Democrat, care, într-o serie de articole publicate îndeosebi în ziarul *Libertatea*, în expuneri și cuvîntări ale conducătorilor, i-a făcut o amplă popularizare. Începînd din 20 mai, prin publicarea redacționalului „Platforma-Program a Blocului Partidelor Democratice”, *Libertatea* a reprodus o suită de articole în care a analizat pe larg acest „program realist de consolidare a regimului spre democrația nouă”³⁷, a subliniat caracterul său concret, rezultat al unei „analize aprofundate și serioase a realităților noastre politice, sociale și economice”³⁸. Din multitudinea de aspecte tratate în articolele consacrate Platformei B.P.D., se detașează prin semnificația lor aprecierile P.S.D. cuprinse în redacționalul „Social-democrația și Platforma-Program”³⁹, în care se evidențiază atât continuitatea programatică, cit și etapa calitativ superioară a relațiilor dintre cele două partide, reflectată în documentul propus de partidul comunist. Remarcînd faptul că țelul comun era desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice, articolul redacțional reafirma poziția conducerii P.S.D. potrivit căreia „mai presus de toate deosebirile este ceea ce ne leagă pe toți: grija comună pentru asigurarea condițiilor unei democrații reale, grija pentru refacerea economică a țării în spirit nou, grija pentru o bună îndrumare în politica externă”.

Blocul Partidelor Democratice s-a bucurat de adeziunea și sprijinul larg al sindicatelor, organizațiilor de femei și de tineret, al asociațiilor profesionale ale diferitelor categorii de intelectuali și meseriași, al organizațiilor oamenilor muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare.

La începutul lunii iunie 1946, în condițiile desfășurării amplei campanii electorale, Comitetul Executiv al Confederației Generale a Muncii a aderat la Platforma-Program a B.P.D., angajîndu-se să sprijine cu toate forțele sale Blocul Partidelor Democratice și „să mobilizeze întreaga muncitorime organizată în lupta pentru înfăptuirea Platformei-Program și pentru victoria în alegeri a forțelor democratice unite”⁴⁰. Prin aceasta, Confederația Generală a Muncii aducea coaliției democratice forța celor 1.174.342 de membri organizați în sindicate⁴¹. Această hotărîre s-a manifestat pregnant și la conferințele sindicale ținute în diferitele localități din țară. Astfel de exemplu, la Conferința Sindicatelor Muncitorești din județul Cluj muncitorimea a luat poziție împotriva reacțiunii, hotărînd să sprijine întru totul B.P.D. Relatînd lucrările Conferinței, organul P.C.R. de presă din localitate arăta că față de campania electorală ce se desfășoară „muncitorimea clujeană și-a precizat poziția în nenumărate rînduri. Ea este alături de Blocul Partidelor Democratice, pentru înfăptuirea Platformei-Program, care este un program realist și cu posibilități concrete de realizare a democrației românești.” În Platforma-

³⁷ *Libertatea* din 22 mai 1946.

³⁸ *Idem* din 23 noiembrie 1946.

³⁹ *Idem* din 24 mai 1946.

⁴⁰ *Viața Sindicală* din 9 iunie 1946.

⁴¹ Arhiva U.G.S.R., fondul nr. 1, dosar 70, fila 95.

Program a B.P.D. „... muncitorii văd zorii unei vieți libere și îmbelșugate și de aceea cei 35.000 de muncitori ai orașului nostru alături de întregul popor luptă pentru victoria Blocului Partidelor Democratice în alegeri”⁴².

Uniunea Populară Maghiară a luat și ea parte activă la lupta pentru reconstrucția și democratizarea țării, însușindu-și Platforma-Program a B.P.D. și susținând guvernul revoluționar-democratic în frunte cu Dr. Petru Groza. Deși U.P.M. a avut lista sa proprie de candidați, printr-o serie de apeluri și manifeste a popularizat Platforma-Program a B.P.D., chemând populația maghiară să sprijine în alegeri forțele democratice. Într-o chemare lansată în această perioadă, U.P.M. își preciza poziția: „În vederea creării parlamentului țării s-a început lupta pentru alegeri. Pentru populația maghiară rezultatul acestei lupte nu poate fi indiferent, tocmai de aceea împotriva reacțiunii... noi sprijinim forțele luptătoare pentru democrație...” Într-un alt manifest, U.P.M. adresa un inflăcărat apel de sprijinire a B.P.D. „Analizând în mod conștient situația noastră — se spunea în manifest — vă chemăm ca în alegeri să sprijiniți Blocul Partidelor Democratice, asigurând cu voturile voastre victoria democrației progresiste a lui Petru Groza...”⁴³.

O activitate susținută pentru sprijinirea B.P.D. în campania electorală a desfășurat și Apărarea Patriotică. În urma Conferinței pe țară a Apărării Patriotice, din iulie 1946, cînd s-a hotărît aderarea organizației la B.P.D., organizațiile din întreaga țară au desfășurat, în perioada ce a urmat pînă la alegeri, o susținută muncă propagandistică, participînd la toate acțiunile întreprinse de Bloc. Apărarea Patriotică a popularizat Platforma-Program, chemînd totodată masele să voteze lista B.P.D. „Blocul Partidelor Democratice va reduce neștiința de carte prin cursuri speciale la sate și orașe”, „Blocul Partidelor Democratice va da posibilitatea invalizilor capabili de muncă, pe lingă pensii și îngrijire medicală, să aibă o îndeletnicire corespunzătoare cu invaliditatea lor”, „Numai Blocul Partidelor Democratice asigură drepturi egale tuturor naționalităților conlocuitoare”, „Sinistrații de război vor primi ajutoare speciale pentru reconstrucția căminelor din partea Blocului Partidelor Democratice”, „Blocul Partidelor Democratice va consolida și apăra pacea, alături de toate națiunile iubitoare de pace și libertate” etc. se arăta în manifestele și afișele Apărării Patriotice⁴⁴.

Alături de clasa muncitoare și de țărănime, forțe sociale care au acționat consecvent pentru consolidarea regimului democrat-popular, în marea bătălie a alegerilor a participat cu hotărîre intelectualitatea — ingineri, funcționari, oameni de știință și cultură. Justețea cauzei pentru care luptau forțele democratice, realismul politicii P.C.R. au făcut ca savanți de reputație mondială ca C. I. Parhon, D. Bagdasar, Tr. Săvulescu, Iorgu Iordan, S. Stoilov, Șt. Nicolau, Al. Rosetti și mulți alții să se situeze pe poziții militante și să desfășoare o activitate rodnică și creatoare de consolidare a regimului democrat-popular. Alături de aceștia se aflau oameni de cultură și artă, ca M. Sadoveanu, G. Călinescu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, George Enescu și alții, ceea ce dovedește că tot ce a fost valoros și cinstit în rîndurile intelectualității din România s-a încadrat în lupta pentru transformarea revoluționară a țării. În acest context se înscrie și apelul cadrelor didactice universitare din Cluj, care se adresa tuturor intelectualilor din Ardeal, arătînd că țara noastră trecea prin vremuri de prefaceri istorice la care, alături de întregul popor, trebuia să participe și intelectualitatea.

⁴² *Lupta Ardealului* din 1 noiembrie 1946, p. 3.

⁴³ *Manifest al Uniunii Populare Maghiare*, în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei — Cluj, nr. inv. IN 20550; *Idem*, nr. inv. IN 20567.

⁴⁴ *Manifest al Apărării Patriotice*, în loc. cit., nr. inv. IN 20504, 20532, 20500, 20499, 20516.

„A continua politica de pasivitate — se arăta în apel — în timp ce milioane de români, muncitori și țărani, intelectuali și funcționari caută să nu precupețească nici o jertfă pentru a îmbunătăți situația țării noastre, atît cea internă cit și cea externă, a fi departe acuma de marile mase populare românești, este o greșeală, este o absență de neiertat față de poporul nostru. Momentul de față impune unire, unire în jurul forțelor încadrate în Blocul Partidelor Democratice, unire în jurul guvernului prezidat de Dr. Petru Groza, unire pentru continuarea și desăvîrșirea realizărilor de pînă acum...”⁴⁵. „Oamenii de știință, cărturari ai Ardealului! — se încheie apelul — Milioane de muncitori și plugari prin al căror efort creator se reface și se întărește scumpa noastră Patrie, ne privesc. În ziua de 19 noiembrie 1946 să fim alături de ei, să acordăm încrederea și votul nostru Blocului Partidelor Democratice, întruchiparea năzuințelor de mai bine ale neamului românesc”⁴⁶. Apelul a fost semnat de 80 cadre universitare clujene.

Tineretul organizat a răspuns și el cu entuziasm la apelurile B.P.D., exprimîndu-și hotărîrea de a lupta pentru victoria forțelor democratice încă de la începutul bătăliei alegerilor. „Tineretului din România, asupra în trecut, i s-au deschis orizonturile unui viitor luminos, fiind chemat pentru prima dată în istoria politică a țării, ca alături de întregul popor să-și spună cuvîntul, să dovedească maturitatea sa politică” — se arăta într-unul din manifestele răspindite în rîndurile tineretului. „Tineri și Tinere! — se încheie manifestul — participarea voastră hotărîtă la lupta poporului este o datorie de onoare pentru fiecare cetățean tînăr al țării noastre. Înainte, sub steagul democrației, pentru victoria năzuințelor noastre de mai bine!”⁴⁷. Manifestul a fost semnat de Tineretul Progresist, Tineretul Confederației Generale a Muncii, Uniunea Tineretului Socialist, Tineretul Frontului Plugarilor, Tineretul Partidului Național Popular, Tineretul Partidului Național Liberal (Gh. Tătărăscu). Mărturie a activității desfășurate de organizațiile de tineret sînt și numeroasele afișe de popularizare a prevederilor Platformei-Program a B.P.D., de popularizare a candidaților. Pentru exemplificare reproducem textul cîtorva: „Tineri și Tinere! Să sprijinim în alegeri listele Blocului Partidelor Democratice ce cuprind pentru prima oară și candidații noștri...”⁴⁸, „Tineri și Tinere! Votați «Soarele» pentru lumină, pentru cultură și pentru viață!”⁴⁹, „Tineri și Tinere! Să luptăm pentru asigurarea victoriei în alegeri a forțelor democratice!”⁵⁰.

O vie activitate propagandistică a desfășurat în procesul campaniei electorale Federația Democrată a Femeilor din România. Într-un apel al Federației Democratice a Femeilor din România — Filiala Cluj, subliniindu-se importanța prevederilor legii electorale, care acorda drept de vot femeilor, se lansa chemarea: „Femei! Dacă vreți pace în lume, dacă vreți libertate, belșug, dreptate și bună rînduială în țară, dacă vreți ca hidosul război să nu ne mai amenințe liniștea și siguranța căminelor noastre, atunci în ziua de 19 noiembrie cu conștiința împăcată, ca să vă faceți datoria, puneți votul vostru pe «Soare», semnul Blocului Partidelor Democratice. Soarele este simbolul luminii și căldurii, soarele este simbolul vieții și noi femeile, care dăm viață copiilor noștri, avem datoria sacră să apărăm această viață...”⁵¹.

⁴⁵ *Apelul cadrelor didactice universitare clujene, în Lupta Ardealului din 15 noiembrie 1946, p. 11.*

⁴⁶ *Ibidem.*

⁴⁷ Manifest intitulat *Tineri și Tinere din județul Cluj*, în loc. cit., nr. inv. IN 20627.

⁴⁸ Manifest intitulat *Tineri și Tinere!*, în loc. cit., nr. inv. IN 20653.

⁴⁹ *Idem*, nr. inv. IN 20634.

⁵⁰ *Idem*, nr. inv. IN 20642.

⁵¹ *Apelul Federației Democratice a Femeilor din România — Filiala Cluj, în Lupta Ardealului din 16 noiembrie 1946.*

Atașamentul față de guvern, hotărîrea de a fi alături de B.P.D. sint exprimate și de meșteșugari într-unul din apelurile lor: „Instaurarea unui sincer regim democrat, prin aducerea la cîrma țării a guvernului Dr. P. Groza, a creat meșteșugărimii baze sigure existenței sale... Să pășim deci la urne și să votăm lista nr. 1 cu semnul «Soarele», semnul Blocului Partidelor Democratice, convinși că asigurăm meșteșugărimii bunăstarea și progresul”⁶². Blocului Partidelor Democratice i s-au alăturat și cadrele progresiste din armată. Adeziunea militarilor este exprimată și în apelul: „Muncitori, Plugari, Intelectuali!... În marea bătălie a alegerilor ce va avea loc la 19 noiembrie a.c. noi mergem împreună cu Blocul Partidelor Democratice, conștienți că prin aceasta ne facem o datorie de onoare...”⁶³. Foștii voluntari din războiul antihitlerist uniți în „Asociația Foștilor Voluntari Români în războiul antihitlerist” se adresau tuturor foștilor voluntari printr-un călduros apel: „Camarazi voluntari, exprimarea voinței noastre de luptă tocmai în acest moment crucial din viața poporului român înseamnă mobilizarea tuturor forțelor noastre cu un nou avînt în bătălia hotărîtoare a primelor alegeri libere, pentru cîștigarea victoriei depline a Blocului Partidelor Democratice — înfăptuirea Platformei-Program a acestuia fiind chezașia propășirii cauzei pentru care am luptat și pentru care și-au dat viața mii de camarazi de ai noștri... Să facem ca ziua de 19 noiembrie să fie o nouă victorie a României democratice...”⁶⁴. În sprijinul Blocului Partidelor Democratice a fost editat și manifestul-apel al foștilor deținuți politici, adresat alegătorilor, în care se arăta între altele: „Scăpați din ghearele fasciștilor, dintre zidurile reci și întunecoase ale închisorilor, noi prețuim cu adevărat libertatea. O iubim și o apărăm împotriva celor care au pregătit calea fascismului. Ne adresăm tuturor alegătorilor, ca atunci cînd vor ajunge în fața urnelor, să-și facă datoria sfîntă de patriot... Nici noi, nici poporul pentru care am luptat nu mai vrea lanțuri, nu mai vrea război. Libertatea este soarele vieții noastre. Pentru soarele libertății chemăm tot poporul să voteze”⁶⁵.

În politica de regrupare a forțelor democratice pe o bază nouă, Partidul Comunist Român se sprijinea pe tăria și influența în masă a organizațiilor revoluționare ale clasei muncitoare. P.C.R., aflat în plin proces de transformare într-o grupare politică de prim ordin în țară, avea în iunie 1946 peste 700.000 de membri — muncitori, țărani, mici meșteșugari, funcționari, intelectuali și alte categorii de oameni ai muncii⁶⁶ —, în vreme ce P.S.D. cuprindea la începutul lunii septembrie circa 600.000 de membri. Aproape un milion și jumătate de salariați organizați, cit cuprindeau sindicatele în vara lui 1946, dintre care peste 300.000 numai în Capitală, acționau de asemenea în spiritul unității proletare. Ambele partide muncitorești editau peste 60 de ziare și reviste (în luna iulie 1946 se difuzau zilnic în întreaga țară 1.050.566 de exemplare ale ziarului *Scnteia*), numeroase lucrări de literatură marxistă desfășurau o largă și variată activitate de educare a maselor, de ridicare a nivelului lor politic și cultural. Această forță combativă a clasei muncitoare, puternică prin unitatea ei, strîns legată de masele țărănești, care își urmau cu încredere aliatul principal în revoluție, a avut un rol hotărîtor în determinarea cursului evenimentelor politice din România acelor ani, în favoarea democrației.

O excepțională însemnătate privind lupta pentru întărirea unității clasei muncitoare și a

⁶² *Apel către toți meșteșugarii din țară*, în loc. cit., nr. inv. IN 20522.

⁶³ Manifest intitulat *Muncitori, Plugari, Intelectuali*, în loc. cit., nr. inv. IN 20471.

⁶⁴ *Apelul voluntarilor din războiul antihitlerist*, în *Lupta Ardealului* din 18 noiembrie 1946, p. 1.

⁶⁵ *Pentru libertatea poporului. Apelul foștilor deținuți politici către alegători*, în loc. cit., nr. inv. IN 20491.

⁶⁶ Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 2, dosar 7, fila 152.

rolului de hegemon al proletariatului în revoluția populară o avea bătălia dusă de P.C.R. împotriva manifestărilor naționalist-șovine, pentru întărirea legăturilor de prietenie între oamenii muncii români și cei aparținând naționalităților conlocuitoare.

Până în vara anului 1946 guvernul democrat obținuse succese remarcabile pe linia acordării de drepturi și libertăți naționalităților conlocuitoare și a atragerii lor la lupta pentru reconstruirea României noi. La rîndul lor, masele de oameni ai muncii din rîndurile naționalităților răspundeau cu elan chemării forțelor democrate, luptau împotriva reacțiunii, dovedind că înțeleg tot mai mult că rezolvarea problemei naționale nu poate fi făcută decît în cadrul statului român și al unui regim democratic. O expresie a acestor realități o constituie însăși încadrarea lor masivă în rîndurile P.C.R. și altor organizații democrate. Din datele statistice de care dispunem rezultă că din totalul de 717.490 de membri ai partidului comunist, 571.066 (79,59%) erau români, 88.385 (12,32%) unguri, 29.848 (4,16%) evrei, 18.606 (2,59%) slavi și 9.585 (1,34%) alte naționalități⁵⁷. Compoziția națională a P.C.R. reflecta în bună măsură compoziția națională a populației, el fiind și din acest punct de vedere un partid inter-naționalist.

În vara anului 1946, ca urmare a intensificării activității naționalist-șovine a claselor exploatoare și în mod deosebit a partidelor burgheze ale opoziției, la care au fost atrase și unele elemente social-democrate, datorită propagandei și manevrei lor exercitate de reacțiunea internațională cu ocazia tratatului de pace, cît și ca urmare a faptului că în organele de stat mai existau numeroase elemente reacționare, în diferite părți ale țării au izbucnit manifestări șovine și naționaliste. Reacțiunea română și cea a naționalităților conlocuitoare erau deosebit de interesate ca aceste izbucniri cu caracter de obicei local să se generalizeze și să ducă la ruperea alianței de luptă dintre masele muncitoare ale poporului român și ale naționalităților conlocuitoare. Agitațiile șovine și revizioniste au avut un anumit ecou și în rîndurile organizațiilor P.C.R., mai ales în partea de nord a Transilvaniei. Această situație putea să ducă la dezbinarea și spargerea unității organizațiilor de partid și a organizațiilor de masă, la slăbirea legăturilor partidului cu masele de oameni ai muncii.

În lupta P.C.R. pentru rezolvarea problemei naționale și pentru combaterea naționalismului și șovinismului un rol important revine Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din 6—8 iunie 1946 la care Gh. Gheorghiu-Dej a prezentat raportul: „Poziția Partidului Comunist Român față de curentele șovine și revizioniste”⁵⁸, precum și măsurilor politice și organizatorice luate de organele și organizațiile de partid pe baza acestui document.

Plenara a demascat politica naționalist-șovină dusă de reacțiunea română și maghiară, și a arătat că P.C.R. luptă deopotrivă contra revizionismului maghiar și a șovinismului românesc. Arătînd că ațișările șovine și provocările organizate de partidele „istorice” împotriva populației maghiare fac parte integrantă din planul lor de subminare a regimului democrat-popular, Plenara C.C. al P.C.R. a trasat organizațiilor de partid sarcina de a lupta cu fermitate împotriva acestor acțiuni, a oricăror tendințe naționalist-șovine, pentru cultivarea frăției și egalității dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Organizațiile de partid au fost îndrumate să-și intensifice acțiunea de lămurire a populației române și maghiare din Transilvania asupra scopurilor urmărite de forțele reacționare prin agitațiile naționalist-șovine și revizioniste, să demaște pe agenții reacțiunii, să-i facă inofensivi și să-i izoleze de masele populare.

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ *Scînteia* din 8 iulie 1946.

Măsurile luate pentru lichidarea manifestărilor naționalist-șovine și revizioniste, activitatea intensă desfășurată de organizațiile de partid, au determinat eșecul încercărilor reacțiunii, care urmărea să facă din problema națională un punct de vrajbă și discordie. Realizarea măsurilor adoptate cu privire la problema națională s-a împlinit cu lărgă muncă politică de masă pentru mărirea producției, pentru refacerea economiei naționale, pentru atragerea maselor largi populare în arena vieții politice.

Întreaga activitate politică desfășurată de forțele democratice în frunte cu P.C.R. în preajma și în timpul campaniei electorale s-a împlinit cu o intensă preocupare pentru rezolvarea grelelor probleme economice și sociale ale țării. În 1946 situația economică a României continua să fie precară. Cu toate realizările obținute în refacerea potențialului industriei și în creșterea producției, în unele ramuri, pe ansamblul industriei, producția era mult sub nivelul antebelic. Situația economică a țării a fost mult agravată de o nouă secetă care s-a abătut asupra României. Ca urmare, în august 1946 toate rezervele de cereale din anii trecuți erau epuizate, iar în noiembrie 1946, față de nevoile de consum normale, exista un deficit de aproape 150.000 vagoane de cereale. Spre sfârșitul aceluiași an rezervele pentru consumul de carne reprezentau abia 47,12% față de consumul mediu al perioadei 1930—1939. Starea materială a maselor muncitoare s-a înrăutățit considerabil, specula a luat proporții nemaîntâlnite. Au fost afectate cu deosebire o seamă de regiuni din Moldova și Transilvania, unde seceta a avut efecte dezastruoase.

Pentru biruirea greutăților economice, guvernul revoluționar-democratic susținut de forțele democratice a luat o serie de măsuri: crearea comandamentului pentru aprovizionarea regiunilor secetoase (C.A.R.S.), măsuri legislative privind frinarea speculei, aprovizionarea maselor muncitoare prin sistemul economatelor etc.

Concomitent, Partidul Comunist Român, în cadrul F.U.M., cu ajutorul sindicatelor și al celorlalte organizații de masă, a mobilizat clasa muncitoare să-și sporească eforturile pentru mărirea producției. Clasa muncitoare a dat dovadă cu acest prilej de o înaltă conștiință patriotică și de un înalt spirit de abnegație și înțelegere. Sub lozinca „Prin mărirea producției la victoria B.P.D. în alegeri” s-au obținut importante succese în refacerea capacităților industriale și de transport, cât și sporirea producției într-o serie de mari întreprinderi din țară. „Platforma — scria *Lupta Ardealului* — în ciuda tuturor mașinațiunilor partidelor «istorice» se înlăptuiește zi de zi, iar masele populare își dau seama că locul lor este alături de forțele care depun toată munca pentru reconstrucția și pentru ridicarea bunăstării a țării”⁶⁹.

În procesul desfășurării revoluției populare, și mai cu seamă cu ocazia campaniei electorale din 1946, reacțiunea încerca să folosească în favoarea sa greutățile economice prin care trecea țara, să speculeze starea de înapoiere a unei părți a maselor țărănești. Propaganda anticomunistă

⁶⁹ *Lupta Ardealului* din 17 august 1946, p. 3.

și antiguvernamentală desfășurată îndeosebi de P.N.Ț. s-a intensificat pe măsură ce se apropiau alegerile. Concomitent cu activitatea politică, cercurile reacționare național-țărănesti au trecut la organizarea de gărzii înarmate, pentru a le folosi ca mijloc de intimidare a maselor în campania electorală și în timpul alegerilor, și a-și evita înfrângerea. În lupta lor electorală forțele reacționare grupate în opoziție se bazau pe existența monarhiei și a celor doi miniștri fără portofoliu din guvern, pe stăpânirea principalelor mijloace de producție de către clasele exploatare, precum și pe sprijinul din partea puterilor occidentale. Reacțiunea însă nu a reușit să influențeze în mod substanțial opinia publică din țară, să-și refacă și să-și consolideze pozițiile. Încercarea Partidului Național Țărănesc, Național Liberal și Social-Democrat Independent (înființat la 9 mai 1946) de a realiza un cartel electoral pe care să-l opună Blocului Partidelor Democratice a eșuat din cauza divergențelor ce existau între acestea și a crizei politice în care se zbăteau forțele reacțiunii, clasele exploatare.

Victoria Blocului Partidelor Democratice în alegerile din 1946.

Alegerile parlamentare din noiembrie 1946 au reprezentat o puternică înclăștare de forțe sociale și politice în cursul cărora au fost folosite o mare varietate de forme de luptă, de la propaganda electorală pînă la acțiuni pentru deșeurile oricăror acțiuni contrarevoluționare. Puterea democrat-populară, forțele democratice au luat măsuri hotărîte de repri-mare a acțiunilor subversive și teroriste organizate de partidele de opoziție, îndeosebi de P.N.Ț., în rîndurile căruia se aflau numeroase elemente fasciste, și au respins încercările de amestec ale puterilor occidentale⁶⁰.

Procesul de regroupare a forțelor politice în bătălia alegerilor a fost însoțit de noi măsuri luate de guvernul revoluționar-democratic. Între 6—15 mai 1946 a avut loc procesul criminalilor de război din guvernul antonescian, care a dus la demascarea și condamnarea publică a fascismului și sprijinitorilor săi. Pe baza hotărîrilor Tribunalului Poporului Ion Antonescu și principalii săi colaboratori au fost condamnați la moarte și executați, în ciuda încercărilor făcute de unii fruntași ai P.N.Ț. și P.N.L., de rege, pentru a-i salva.

La 15 iulie 1946 a fost elaborată o lege electorală care acorda, pentru prima dată în istoria României, votul universal, egal, direct și secret pentru cetățenii țării de la vîrsta de 21 de ani, fără deosebire de sex, naționalitate, avere, credință religioasă sau grad de cultură. S-a acordat drept de vot militarilor, femeilor, funcționarilor de stat care în trecut au fost privați de posibilitatea de a alege și a fi aleși în organele reprezentative. Au fost declarați nedemni de a face propagandă electorală, de a alege și a fi aleși criminalii de război, vinovații de dezastrul țării, virfurile fostului aparat de stat fascist și alte elemente care au

⁶⁰ În perioada pregătirii alegerilor, guvernele S.U.A. și Marii Britanii au remis guvernului român cite trei note diplomatice — 27 mai, 14 iunie și 28 octombrie — prin care interveneau în favoarea partidelor „istorice”. Totodată, reprezentanți oficiali ai celor două puteri occidentale au participat direct la adunări electorale organizate de P.N.Ț. și P.N.L., au pus la dispoziția acestora mijloace materiale pentru propaganda electorală.

servit direct dictatura antonesciană și pe hitleriști⁶¹. Prin noua lege electorală a fost stabilită existența unei singure camere — Adunarea Deputaților — și desființarea Senatului, care în trecut a fost forul legiuitor cel mai reacționar.

În timpul campaniei electorale s-au vădit din plin forța conducătoare și mobilizatoare a P.C.R., legăturile sale cu masele largi de oameni ai muncii, capacitatea sa de a îndruma activitatea diferitelor organizații politice de masă. S-au desfășurat mari mitinguri electorale ale partidelor ce alcătuiau Blocul Partidelor Democratice, la care au participat sute de mii de oameni. Numai în primele patru luni de activitate electorală, Blocul Partidelor Democratice a organizat pe întregul teritoriu al țării peste 30.000 de întruniri electorale la care au luat parte aproximativ 10.000.000 de cetățeni.

Masele populare participau cu însuflețire la întrunirile convocate de partidul comunist și celelalte organizații politice democratice, legându-și speranțele îmbunătățirii traiului de înfăptuirea transformărilor ce se anunțau. Din apelurile B.P.D. și din Platforma-Program a B.P.D. se desprindea politica de consolidare a regimului democratic, de asigurare a drepturilor și libertăților cetățenești, de refacere și reconstrucție a țării dusă de guvernul Dr. Petru Groza. Vizita la Cluj a Dr. P. Groza (la 27 octombrie) a prilejuit o mare manifestație de simpatie a maselor față de guvern. Manifestul intitulat „Cetățeni ai Clujului” cheamă pe toți locuitorii orașului la „marea sărbătoare”, cea de a avea „în mijlocul nostru membrii guvernului în frunte cu d-l prim-ministru Dr. P. Groza”, încheind cu cuvintele: „Trăiască guvernul Dr. P. Groza care ne-a readus Ardealul! Trăiască victoria în alegeri a B.P.D.-ului. Votați Soarele!”⁶². În cuvântul rostit, primul ministru Dr. P. Groza a subliniat că „niciodată în țara noastră românească n-au fost atîția alegători. Avem astăzi peste 7 milioane și jumătate de înscriși pe liste”. Referindu-se la politica dusă de guvern, primul ministru spunea: „democrația română a biruit și a înfăptuit ceea ce dorim cu toții, să ne găsim într-o Românie unde fiecare cetățean este egal îndreptățit fără deosebire de naționalitate și religie”⁶³.

În timpul campaniei electorale s-au tipărit și s-au difuzat în mase milioane de broșuri, manifeste, afișe și apeluri editate de P.C.R. și organizațiile democratice, care chemau masele la luptă contra reacțiunii, pentru victoria în alegeri a forțelor democratice. „Alegerile vor fi o bătălie între poporul român și clica de cămătari și moșieri” — se arăta într-unul din manifestele P.C.R.⁶⁴. „În perioada care precede alegerile, fiecare comunist trebuie să fie în stare de mobilizare. Trebuie să muncim zi și noapte, pentru că reacțiunea trebuie nimicită și lupta trebuie s-o ducem pînă la victorie”⁶⁵ — se spunea într-un alt manifest. Un manifest editat de P.S.D. — județeană Cluj adresa maselor o călduroasă chemare: „Ziua de 19 noiembrie este data cînd trebuie să desăvîrșim prin votul nostru încrederea deplină acordată guvernului Dr. P. Groza...”⁶⁶. Aceeași chemare este făcută și într-un alt manifest al P.S.D., în limba maghiară: „Datoria primordială a fiecărui democrat... este asigurarea victoriei partidelor democratice, asigurarea victoriei și menținerii guvernării democrației...”⁶⁷. În manifestul intitulat „Frați Plugari”, Comitetul județean Cluj al B.P.D. demasca politica reacțio-

⁶¹ După o largă dezbatere publică, care a început încă de la finele lunii mai, la 21 iunie anteproiectul legii electorale a fost luat în discuția Consiliului de Miniștri, fiind dat publicității după sancționarea lui de către rege. (*Scînteia*, nr. 575 din 17 iulie 1946.)

⁶² Manifest intitulat *Cetățeni ai Clujului*, în loc. cit., nr. inv. IN 20432.

⁶³ *Lupta Ardealului* din 29 octombrie 1946, p. 4.

⁶⁴ *Manifest al P.C.R.*, în loc. cit., nr. inv. IN 20671.

⁶⁵ *Lupta Ardealului* din 11 august 1946, p. 3.

⁶⁶ *Manifest al P.S.D.*, în loc. cit., nr. inv. IN 20483.

⁶⁷ Manifest în limba maghiară al P.S.D., în loc. cit., nr. inv. IN 20466.

nară și de sabotaj a grupării maniste, arătând în același timp că prin reforma agrară „guvernul Groza, Blocul Partidelor Democratice a luat pământul de la moșieri și l-a împărțit, între voi țăranii săraci... v-a dat și titluri de proprietate... Blocul Partidelor Democratice vă va asigura credite ieftine, mașini și unelte agricole, produse industriale, ca să puteți ridica starea gospodăriilor voastre și să asigurați familiilor și copiilor voștri o viață fericită și îmbelșugată”⁶⁸. Un alt manifest, cu același titlu, al Frontului Plugarilor chema țăranimea să-și dea voturile pentru B.P.D. „În ziua de 19 noiembrie — se arată în manifest — vor avea loc alegeri! Alături de întreg poporul își va spune cuvântul și țăranimea de pe tot cuprinsul țării... Votând Soarele păcii și libertății, fiți siguri frați plugari că votați pentru fericirea voastră și a copiilor voștri”⁶⁹.

Larga activitate politică și ideologică desfășurată de P.C.R. și de celelalte partide din B.P.D., acțiunile constructive întreprinse de guvernul Dr. Petru Groza au contribuit în mod hotărâtor la demascarea și combaterea programelor electorale prezentate de partidele de opoziție.

La 23 octombrie 1946, în condițiile intensificării luptei între forțele democratice și reacțiune în vederea câștigării alegerilor parlamentare, a creșterii rolului clasei muncitoare în viața politică a țării, s-a desfășurat ședința comună a Comitetelor Centrale ale P.C.R. și P.S.D. împreună cu candidații celor două partide⁷⁰.

Ședința a avut ca obiectiv examinarea tuturor problemelor în legătură cu colaborarea între P.S.D. și P.C.R. în Frontul Unic Muncitoresc, în mișcarea sindicală unită, precum și efortul comun ce trebuia făcut în vederea victoriei forțelor democratice în alegeri.

În cuvântul de deschidere a acestei adunări secretarul general al C.C. al P.C.R., care a prezidat ședința, a scos în evidență succesele obținute de cele două partide muncitorești în decursul celor doi ani de colaborare, timp în care ele s-au apropiat unul de altul din punct de vedere ideologic și tactic „găsindu-se în toate marile probleme naționale pe aceeași linie de gândire și de acțiune”⁷¹. Cu același prilej a fost subliniat și faptul că datorită colaborării în F.U.M. clasa muncitoare a devenit partea cea mai activă și mai combativă a forțelor democratice, ceea ce crează terenul lichidării cu eforturi comune a „micilor fricțiuni care sînt în mare parte rodul nivelului încă scăzut al unei părți din membrii partidelor noastre”⁷².

În cursul dezbaterilor la care au luat cuvîntul 27 de comuniști și social-democrați, s-a scos în evidență deplina unitate de vederi a celor două partide muncitorești în toate problemele aflate la ordinea zilei. Acest lucru este subliniat și în rezoluția adoptată de consfătuire, în care se arată: „Comitetele Centrale și candidații Partidului Comunist Român și ai Partidului Social-Democrat în alegerile parlamentare, adunați în ședință comună în ziua de 23 octombrie 1946, trecînd în revistă perioada de la data încheierii Frontului Unic Muncitoresc, constată o consolidare a unității de acțiune între cele două partide, în urma campaniilor întreprinse în comun și îndeosebi în urma acțiunii comune duse în cadrul campaniei electorale.

Cele două partide unite în Frontul Unic Muncitoresc au reușit să întărească unitatea sindicală, în lupta pentru aplicarea contractelor colective și pentru apărarea drepturilor și revendicărilor salariaților”⁷³.

⁶⁸ *Apel* editat de Comitetul județean al Blocului Partidelor Democratice, în loc. cit., nr. inv. I N 20454.

⁶⁹ Manifest intitulat *Frați Plugari*, în loc. cit., nr. inv. I N 20489.

⁷⁰ Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 2, dosar 175, fila 125; vezi și *Libertatea* din 24 noiembrie 1946.

⁷¹ *Scînteia* din 25 octombrie 1946.

⁷² *Ibidem*.

⁷³ *Idem* din 30 octombrie 1946.

Față de rolul și sarcinile crescute ale clasei muncitoare în noua etapă ce avea să urmeze după alegerile parlamentare și mai ales urmărind cu consecvență apropierea continuă dintre P.S.D. și P.C.R. în vederea creării condițiilor realizării unității lor depline în cadrul unui singur partid marxist-leninist, adunarea însărcinează Comitetul Central F.U.M. să elaboreze un plan de perfecționare a colaborării în F.U.M. care să prevadă următoarele puncte: „Colaborarea strânsă între fracțiunile parlamentare și în guvern; crearea unui nou organ coordonator parlamentar și guvernamental; obligativitatea aplicării în practică a hotărârilor luate de comun acord; responsabilitatea secretarilor regionali și județeni pentru aplicarea în practică a hotărârilor Comitetului Central al Frontului Unic Muncitoresc. Secretarii regionali vor face rapoarte regulate asupra activității Frontului Unic Muncitoresc. Combaterea și sancționarea elementelor care prin călcarea hotărârilor comune, slăbesc unitatea de acțiune a celor două partide; întărirea și funcționarea regulată a organelor de Front Unic Muncitoresc din întreprinderi, instituții, cartiere, sectoare, străzi, atât în acțiunea electorală, cât și după alegeri. Înlăturarea în termenul cel mai scurt a fricțiunilor și cauzelor care le determină. Stabilirea unui contact permanent între organele de presă ale celor două partide. Organizarea de școli comune de îndrumare politică. Demascarea rolului titeliștilor ca agenți ai reacțiunii, cu scopul desființării lor politice prin acțiune comună”⁷⁴.

Adunarea s-a ocupat cu analiza activității desfășurate de cele două partide în mișcarea sindicală, de tineret și de femei, și a recomandat intensificarea activității în vederea întăririi unității sindicale, de tineret și de femei.

Sedința comună a celor două Comitete Centrale cu candidații în alegerile parlamentare a prezentat o însemnătate deosebită în lupta pentru realizarea unității depline a clasei muncitoare, a marcat o nouă etapă în această luptă. Referindu-se la aceasta, ziarul *Scînteia* scria în articolul intitulat „Frontul Unic Muncitoresc într-o nouă etapă”: „Avem de-a face cu o nouă etapă în istoria relațiilor între partidele social-democrat și comunist. Fiecare din aceste partide a crescut și s-a întărit în acești ani. Dar, s-a petrecut fenomenul plin de consecințe că în lupta comună s-a călît o unitate de acțiune bazată mai puțin pe actul formal al acordului încheiat și semnat de delegații respectivi, cit pe apropierea organică și din ce în ce mai pronunțată între tacticile și ideologiile fiecăruia dintre aceste două partide”⁷⁵. Aprecieri asemănătoare a făcut și ziarul *Libertatea*, care scria: „Această conferință, a cărei importanță este cu adevărat istorică, a subliniat o dată mai mult identitatea de vederi a social-democraților și comuniștilor în toate problemele puse în discuție. Ea a arătat pe de o parte o confirmare a politicii rodnice a F.U.M., iar pe de altă parte a marcat un mare pas înainte pe drumul consolidării unității de acțiune muncitorești”⁷⁶.

Acțiunile unite ale celor două partide muncitorești, desfășurate în F.U.M., în mișcarea sindicală, de tineret și de femei, în cadrul Blocului Partidelor Democrate, hotărîrea acestora de a întreprinde noi pași pe linia unității clasei muncitoare a avut o influență covârșitoare asupra desfășurării alegerilor parlamentare.

În urma consfăturii, s-a ținut la 24 octombrie 1946 o adunare a tuturor candidaților B.P.D., unde au luat cuvîntul reprezentanți ai partidelor ce făceau parte din Bloc. În cuvîntarea sa, secretarul general al P.C.R., Gh. Gheorghiu-Dej, arătînd importanța alegerilor pentru viitorul poporului și al țării, reliefa în același timp și greutățile care aveau să fie întîmpinate. „Avem în fața noastră adversari hotărîți să facă tot ce le stă în putință pentru a împiedica forțele noastre,

⁷⁴ *Ibidem*.

⁷⁵ *Idem* din 1 noiembrie 1946.

⁷⁶ *Libertatea* din 25 octombrie 1946.

în marșul spre victorie. Însă noi avem convingerea că victoria va fi de partea noastră, pentru că avem credința că sintem în slujba unei cauze mari, în slujba cauzei poporului și a bunăstării materiale și morale a poporului nostru”⁷⁷.

Tabăra reacționară măcinată de contradicții interne, lipsită de o forță conducătoare, s-a dovedit incapabilă de a realiza o coaliție de forțe cit de cit unită. Încercarea Partidului Național-Țărănesc de a strânge într-un bloc toate grupările politice reacționare de la Brătianu la Flueraș au eșuat. În cursul bătăliei pentru victoria în alegeri a forțelor democratice partidele politice ale reacțiunii au intrat într-un accentuat proces de descompunere. Factorul hotărîtor care a determinat apariția și dezvoltarea acestui proces îl constituie faptul că masele țărănești, spre care reacțiunea își îndreaptă îndeosebi speranțele, au fost scoase de sub influența țărăniștilor, că ele și-au dat seama de politica reacționară a acestora. Țăranii înșiși explicau de ce au părăsit Partidul Național-Țărănesc. La reproșurile făcute de Ilie Lazăr unui grup de țărani că l-au părăsit, aceștia i-au răspuns: „Apoi s-au schimbat vremurile și dumneata te-ai albit”⁷⁸. Într-adevăr, țărăniștii care debutaseră pe arena vieții politice românești cu un program demagogic de transformări sociale se „albiră”, deveniră contrarevoluționari, iar masele își dădeau seama tot mai mult de acest lucru.

În ziua alegerilor, 19 noiembrie 1946, *Scînteia* a publicat în paginile ei o chemare intitulată „Nici un vot reacțiunii. Toate voturile Soarelui democrației! Votați cu toții lista nr. 1 a B.P.D. cu semnul Soarele”. Demascînd politica reacționară a partidelor „istorice”, organul central de presă al C.C. al P.C.R. arăta: „a venit timpul ca reprezentanții tuturor categoriilor creatoare ale țării să pună umăr la umăr, să scoată România din sărăcia și din starea de inapoiere în care au dus-o guvernanțele trecute.

Cu capul sus, cu dragostea de patrie în inimă, dați votul vostru B.P.D. pentru înfringerea greutăților economice și reconstrucția economică a țării.

Pentru un viitor fericit și luminos copiilor voștri, Voi toți care vă iubiți țara, care doriți pacea și bunăstarea maselor largi populare, votați lista nr. 1 cu semnul Soarele”⁷⁹.

La 19 noiembrie, într-o atmosferă de sărbătoare, poporul a votat liber pentru prima dată în istoria sa. Rezultatele alegerilor sînt edificatoare: din totalul de 6.934.583 alegători, și-au dat votul pentru B.P.D. 4.766.630 (71,80%), împreună cu U.P.M., obținînd aproape 80% din voturi⁸⁰. După apartenența politică, cele 414 mandate de deputați erau repartizate astfel: Partidul Comunist Român — 68; Partidul Social-Democrat — 81; Frontul Plugarilor — 70; P.N.L. — Tătărăscu — 74; Uniunea Populară Maghiară — 29; Partidul Național Popular — 26; P.N.Ț. — Alexandrescu — 26; Partidul Național-Democrat — dr. N. Lupu — 2; Partidul evreiesc — 2; P.N.Ț. — Maniu — 32; P.N.L. — Brătianu — 3; și 7 deputați fără de partid. Partidul Social-Democrat Independent, condus de C. Titel Petrescu, prezentat în alegerile parlamentare pe liste separate, a depus candidaturi în 30 de centre din cele 59 existente. Din totalul de 6.934.583 voturi exprimate, P.S.D.I. a obținut numai 65.448, ceea ce nu i-a permis alegerea nici unui deputat⁸¹.

Ca urmare a victoriei forțelor democratice în alegeri s-a constituit noul parlament, în care forțele democratice aveau o puternică majoritate formată din 378 de deputați, în timp ce reacțiunea

⁷⁷ *Scînteia* din 26 octombrie 1946.

⁷⁸ Arhiva Comitetului județean P.C.R. Maramureș, dosar nr. 561/1945—46, p. 80.

⁷⁹ *Scînteia* din 19 noiembrie 1946, p. 1.

⁸⁰ *Lupta Ardealului* din 23 noiembrie 1946.

⁸¹ *Scînteia* din 22 și 23 noiembrie 1946, și *Libertatea* din 22 și 23 noiembrie 1946.

avea doar 36 de deputați⁸². În noul parlament au intrat 77 de muncitori, 56 de plugari și mici agricultori, 202 intelectuali, 12 meseriași, 11 comercianți, 11 funcționari, 2 industriași și 6 militari⁸³.

Reușita B.P.D. în alegerile parlamentare a fost expresia năzuințelor maselor populare, ale intelectualității progresiste din țara noastră spre democratizarea țării, spre transformarea României într-un stat democratic, care să asigure libertatea și drepturi egale pentru toți cetățenii, într-un stat capabil să garanteze și să apere drepturile și interesele celor mai largi pături ale poporului nostru. Ea a demonstrat în același timp capacitatea P.C.R. de a aplica învățătura marxist-leninistă în condițiile concrete, specifice ale țării noastre, capacitatea de a se orienta just în situația politică existentă în țară și de a adopta și folosi tactica adecvată acestei situații. „Alegerile din noiembrie 1946 — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — au demonstrat elocvent înfringerea politicii reacționare, marea majoritate a poporului — peste 70% dintre votanți — exprimându-și în mod democratic încrederea în partidul comunist și în forțele care colaborau cu noi”⁸⁴.

Una din consecințele importante ale alegerilor parlamentare a fost întărirea pozițiilor clasei muncitoare și ale aliatului său principal, țărănimea muncitoare, în guvern, și în celelalte verigi ale aparatului de stat. Ca o măsură imediată pe baza raportului de forțe din interiorul Blocului Partidelor Democratice, indicat de rezultatele alegerilor, la 29 noiembrie 1946 Consiliul Politic al B.P.D. a hotărât remanierea guvernului. Președinte al Consiliului de Miniștri a rămas în continuare Dr. Petru Groza, iar vicepreședinte Gh. Tătăărăscu. Principala schimbare produsă în repartitia ministerelor cu prilejul remanierii guvernului a constat în creșterea numărului de miniștri comuniști și social-democrați de la 6 la 8 și al subsecretarilor de stat de la 4 la 6, în preluarea de către P.C.R. a Ministerului economiei naționale, denumit pînă atunci Ministerul industriei și comerțului, din mâinile reprezentanților burgheziei⁸⁵.

Victoria forțelor democratice în alegerile parlamentare din noiembrie 1946, constituirea parlamentului democrat, întărirea pozițiilor clasei munci-

⁸² *Scînteia* din 23 noiembrie 1946.

⁸³ *Idem*, din 29 noiembrie 1946.

⁸⁴ Nicolae Ceaușescu, *Semicentenarul glorios al Partidului Comunist Român*, București, 1971, p. 16.

⁸⁵ Guvernul avea următoarea componență: dr. Petru Groza (Frontul Plugarilor), președintele Consiliului de Miniștri; Gh. Tătăărăscu (P.N.L.), vicepreședintele Consiliului de Miniștri și ministrul afacerilor străine; Teohari Georgescu (P.C.R.), ministrul afacerilor interne; Lucrețiu Pătrășcanu (P.C.R.), ministrul justiției; Gh. Gheorghiu-Dej (P.C.R.), ministrul economiei naționale; prof. ing. N. Profiri (P.C.R.), ministrul comunicațiilor; Ștefan Voitec (P.S.D.), ministrul educației naționale; Lothar Rădăceanu (P.S.D.), ministrul muncii și asigurărilor sociale; prof. Tudor Ionescu (P.S.D.), ministrul minelor și petrolului; Al. Alexandrin (P.N.L.), ministrul finanțelor; I. Gh. Vintu (P.N.L.), ministrul lucrărilor publice; Ion Pas (P.S.D.), ministrul artelor; prof. Tr. Săvulescu (Frontul Plugarilor), ministrul agriculturii și domeniilor; Romulus Zăroni (Frontul Plugarilor), ministrul informațiilor; Radu Roșculeț (P.N.L.), ministrul cultelor; dr. Florica Bagdasar, ministrul sănătății; g-ral de corp de armată Mihail Lascăr, ministru de război.

toare și a aliaților săi din guvern, au creat condiții favorabile pentru înfăptuirea a o serie de măsuri politice și economice care urmau să ducă la desăvârșirea revoluției burghezo-democratice și trecerea la revoluția socialistă.

Activitatea desfășurată de parlamentul democrat a fost determinată în cea mai mare măsură de lupta și munca comună a celor 148 de deputați comuniști și social-democrați, nucleul unitar și ferm care a antrenat în acțiuni constructive cu caracter revoluționar și pe reprezentanții maselor țărănești, ai intelectualității, ai celorlalte grupări interesate în progresul țării. Prin acesta, cele două partide muncitorești și-au consolidat și dezvoltat colaborarea, au făcut noi pași în direcția realizării unității depline a mișcării muncitorești.

P. BUNTA — GH. ȚUȚUI

DIE RUMÄNISCHE KOMMUNISTISCHE PARTEI NACH DER NATIONALKONFERENZ. DER SIEG DES BLOCKES DER DEMOKRATISCHEN PARTEIEN IN DEN WAHLEN VON 1946

(Zusammenfassung)

Der Zeitraum, welcher der Nationalkonferenz der RKP vom Oktober 1945 folgte, bezeichnete eine neue Etappe in der Entwicklung der Partei. Infolge der Richtigkeit der beschlossenen Massnahmen, der durch die Konferenz festgesetzten Normen und Prinzipien des Parteilebens, wird ein rasches zahlenmässiges Anwachsen der RKP verzeichnet, begleitet von einer Verbesserung ihrer Tätigkeit in der Masse des Volkes und insbesondere von der Sorge für die Ausarbeitung einer taktischen Linie, welche die dauerhafte Zusammenfassung aller demokratischen Kräfte auf der aus den neuen politischen Bedingungen hervorgegangenen Plattform sicherstellen sollte. In der Entwicklung der Partei hatte das Plenum des Zentralkomitees der RKP vom 25.—28. Jänner 1946 eine wichtige Rolle, welche die Kampfpolitik für die Parlamentswahlen festsetzte: den Zusammenschluss aller an der Regierung beteiligten politischen Kräfte in einem einzigen Block. Das Plenum erachtete, dass der grundlegende Faktor zur Erreichung dieses Zusammenschlusses die enge Zusammenarbeit zwischen der RKP und der SDP im Rahmen der einheitlichen Arbeitsfront ist. Dieser Gedanke wurde auch von der Landeskongferenz der SDP vom 1.—3. Dezember 1945 hervorgehoben, die einberufen war, um die Wahlpolitik der Partei zu beschliessen. Die Kommunistische Partei gewährte der Sozialdemokratischen Partei eine bedeutende Unterstützung zur Überwindung der reaktionären Kundgebungen der Rechtselemente. Bei den am 18. Februar 1946 begonnenen Gewerkschaftswahlen, die unter dem Losungswort der Verstärkung der Einigkeit der Arbeiter stattfanden, erlitten die Rechtselemente der SDP eine empfindliche Niederlage. Der ausserordentliche Kongress der SDP vom 10. März 1946 schloss mit dem Siege der revolutionären Linken: es wurde die Teilnahme der Partei an den Parlamentswahlen im Wahlkartell mit den Parteien und Organisationen, welche die Regierung Dr. Petru Groza bildeten, beschlossen. Auf diese Beschlüsse des Kongresses reagierten C. Titel Petrescu und seine Mitarbeiter impulsiv; sie verliessen den Saal und schritten zur Bildung einer separaten Partei. In der Atmosphäre einer umfassenden Kundgebung für die Einheit fand am 29. März 1946 die Sitzung der Einheitsfront der Arbeit, der Vertreter der Zentralkomitees beider Parteien statt, welche die Fortsetzung ihrer Zusammenarbeit und des Kampfes gegen alle Versuche, die Einheit der Arbeiterklasse zu untergraben, zum Gegenstand hatte. In der auf die Nationalkonferenz der RKP folgenden Periode waren

neue Schritte auf dem Wege zur Festigung der Einheit der demokratischen Kräfte zu verzeichnen. Die demokratischen politischen Gruppen, die zusammen mit der RKP und der SDP die Regierung vom 6. März 1946 bildeten, klärten ihre Stellungnahme zu den grundlegenden Nachkriegsproblemen Rumäniens; sie nahmen den Vorschlag der RKP an, auf einer Einheitsliste zu kandidieren. Auf dieser Grundlage wurde am 17. Mai 1946 der Block der demokratischen Parteien gebildet, an dem teilnahmen: RKP, SDP, die National-Liberale Partei (Tătărașcu), die National-Bauernpartei (Anton Alexandrescu), die Bauernfront und die Nationale Volkspartei. Das Zentralkomitee der RKP, das die Politik des Wahlbündnisses eingeleitet hatte, arbeitete das „Plattform-Programm des Blocks der demokratischen Parteien“ aus, sozialwirtschaftliche und politische Bestimmungen beihaltend, welche im Mittelpunkt des Interesses der im Block demokratischer Parteien zusammengefassten demokratischen Kräfte standen. Dieses Programm wurde den übrigen demokratischen Parteien und Organisationen vorgeschlagen.

Der Block der demokratischen Parteien erfreute sich der Zustimmung und weitgehenden Unterstützung vonseiten der Gewerkschaften, Frauen- und Jugendorganisationen, Berufsvereinigungen der verschiedenen Kategorien von Intellektuellen und Handwerkern, sowie der Arbeiterorganisationen aus den Reihen der zusammenlebenden Nationalitäten. Bei der Tätigkeit zur Stärkung der Einheit der Arbeiterklasse und ihrer Führungsrolle in der Volksrevolution spielte eine aussergewöhnliche Rolle der Kampf der RKP gegen national-chauvinistische Kundgebungen, zur Stärkung der Freundschaftsbeziehungen zwischen den rumänischen Arbeitern und denjenigen der zusammenlebenden Nationalitäten. Das erweiterte Plenum des Zentralkomitees der RKP vom 6.–8. Juni 1946, beriet über den von Gh. Gheorghiu-Dej vorgelegten Rapport „Die Einstellung der RKP zu den chauvinistischen und revisionistischen Strömungen“, entlarvte die von der rumänischen und der magyarischen Reaktion betriebene national-chauvinistische Politik und beschloss politische und organisatorische Massnahmen zum gleichzeitigen Kampf gegen den magyarischen Revisionismus und den rumänischen Chauvinismus.

Die Wahlen vom November 1946 stellten einen gewaltigen Aufeinanderprall von sozialen und politischen Kräften dar, in dessen Verlauf eine gewichtige Vielzahl von Kampfmitteln verwendet wurden, von der Wahlpropaganda bis zu Unternehmungen gegen jedwede gegenrevolutionäre Versuche. Unter solchen Bedingungen fand am 23. Oktober 1946 die gemeinsame Sitzung der Zentralkomitees der RKP und SDP, zusammen mit den Kandidaten der beiden Parteien, statt. Im Laufe der Beratungen wurde die vollkommene Übereinstimmung der beiden Arbeiterparteien in allen aktuellen Fragen hervorgehoben. Nach der Beratung fand am 24. Oktober 1946 eine Versammlung aller Kandidaten des Blocks demokratischer Parteien statt, wo Vertreter der dem Block angehörenden Parteien das Wort ergriffen. Das durch innere Widersprüche zersetzte reaktionäre Lager, dem eine führende Kraft fehlte, zeigte sich unfähig, eine auch nur halbwegs geeinte Koalition zustande zu bringen.

Die Ergebnisse der Wahlen vom 19. November 1946 sind bezeichnend: von der Gesamtzahl von 6,934.583 Wählern stimmten 4,766.630 (71,80%) für den Block demokratischer Parteien, der — zusammen mit der Magyarischen Volksunion — fast 80% der Stimmen erhielt. Der Wahlsieg der demokratischen Kräfte, die Bildung des demokratischen Parlaments, die Stärkung der Stellung der Arbeiterklasse und ihrer Verbündeten in der Regierung, schufen günstige Vorbedingungen für die Verwirklichung einer Reihe von politischen und wirtschaftlichen Massnahmen, dazu bestimmt, die bürgerlich-demokratische Revolution abzuschliessen und zur Sozialistischen Revolution überzuleiten.